

Zu den Sprichwörtern der Römer

(Fortsetzung von Bd. LVIII S. 471 ff.)

cygnus 2. 'certent et cygnis ululae' citirt Isid orig. 1, 57, 7. — *cygnus* 3. Ov. fast. 2, 109 flebilibus numeris veluti . . cantat olor. Sen. Agam. 713 licet ipse velit cygnus extrema loqui.

Daedalus. Verg. ge. 4, 179 daedala fingere tecta.

deus 3. Verg. Aen. 5, 467 cede deo. — *deus* 5. Pan. lat. 6, 12, 24 solus hoc, ut dicitur, potuit deus ille. Sen. ep. 92, 27 deos aequat. Hor. sat. 2, 6, 65 o noctes cenaequae deum.

dicere 4. Cic. ad Qu. fr. 1, 4, 5 sunt facta verbis difficiliora.

dies 1. Ov. met. 10, 521 nihil est annis velocius. — *dies* 3. 'optima quaeque dies miseris mortalibus aevi prima fugit' Verg. ge. 3, 66. Sen. brev. vit. 9, 2; ep. 108, 25 (Ov. ars 3, 66 nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit). — *dies* 6. Verg. Aen. 11, 425 (Non. 380, 32) multa dies . . rettulit in melius. Ov. ex Pont. 4, 11, 19 longa dies sedavit vulnera mentis. — *dies* 7. 'hodie diem perdidit' Hier. com. in Galat. (M. 26 col. 528). Isid. chron. 72 (89).

digitus 3. Hier. com. in Galat. (M. 26 col. 490) uno ea digito nolunt contingere (Matth. 23, 4); com. in Tit. (M. 26 col. 713) ipsi minimo digito nolunt ea contingere.

dimidius. Gell. 18, 2, 13 Hesiodus . . dimidium plus esse toto dicit.

discere 3. Nachtr. S. 29 a. E. Aug. ep. 135, 1 veteris sententiae auctoritatem secutus, quae nullam ad perdiscendum abundare credit aetatem.

dives. 'dives aut iniq. aut iniq. heres' Hier. com. in Ierem. (M. 24 col. 880); reg. mon. 4 (M. 30 col. 342).

domus 2. Plaut. Amph. 637 id nunc experior domo. —

domus 3. Cic. acad. pr. 2, 25, 80 citirt Hier. adv. Pelag. 1, 14 (M. 23 col. 707).

dormire 2. Kratin fr. 4 (Kock I p. 12) εϋδοντι πρωκτὸς αἰρεῖ. Herond. 8, 3 μέχρι σευ ἥλιος θάλαση [τὸν κυ]σὸν ἐσδύς. Vgl. R. v. Scala, Phil. 50 (1891) S. 375. — *dormire* 3. Mit Festus p. 173 M. stimmt CGIL. 4, 125, 5 Ninnarus) morio, cuius uxor moechatur, ipse scit et tacet. S. Loewe, Prodrum. 1, 19. Landgraf, Wölfl. Arch. 9 (1896) S. 398, 95.

elleborus 2. Plaut. Men. 913 non potest haec res ellebori unguine optinerier.

emere 1. Mamert. paneg. 18, 7 B. maximo vendit beneficium, qui preces accipit.

equus 4. Zu 'equi donati dentes inspicere' vergleicht H. Fischer, Phil. 50 (1891) S. 377 Ep. Jacob. 1, 17 die ersten Worte: πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρον τέλειον. Vergl. auch Nachtr. S. 22.

expertus 1. Vergl. Büchmann, Gefl. W.¹⁹ S. 391. Fr. Harder, Woch. f. class. Phil. (1898) no. 41 S. 1124. — *expertus* 2. Ciris 232 exitio docta atque experta monebo.

facies 1. Plin. n. h. praef. 4 und die Petronstelle S. XLIII sind bei Otto zu streichen; denn an ersterer Stelle ist das Stirnreihen Gebärde des Erregung affectirenden Redners, an letzterer des peinlichen Nachdenkens. S. Sittl, Gebärd. S. 47.

faex 2. Raban. Maur. de univ. 18, 1 = Aug. de serm. Dom. i. m. 1, 11, 29 (M. 34 col. 1243).

fama. Verg. Aen. 4, 174 citirt Isid. orig. 5, 27, 26.

ferrum 1. Cic. ad Att. 13, 30, 1 o te ferreum; fam. 15, 21, 4 ferreus essem, si te non amarem; Q. fr. 1, 3, 3 ferus et ferreus. Tib. 1, 11, 2 quam ferus et vere ferreus ille fuit.

figulus. Vergl. H. Lewy, Phil. 58 (1899) S. 85 no. 28.

flare. Manitiis, Phil. 55 (1896) S. 573 führt an Columb. ep. 5 p. 173, 31 non enim ignem flare potest os farina aut alia materia plenum.

flumen 5. Verg. Aen. 11, 405 retro fugit Aufidus undas. Servius zu d. St. 'et utitur graeco proverbio: ἄνω ποτ. ῥ. π'. — *flumen* 7. Aug. ep. 73, 3 (= Hier. ep. 110, 3).

fons 1. Nachtr. S. 14. Hier. praef. in IV evang. (M. 30 col. 559) diversos rivulorum tramites ducit: uno de fonte quarendum est. Cic. acad. post. 2, 8 ut a fontibus potius hauriant quam rivulos consecentur. Manitiis, Phil. 55 (1896) S. 574 citirt Columb. ep. 5. p. 171, 17 non enim rivo puritas sed fonti reputanda est.

formica 3. Verg. Aen. 4, 402 ac velut ingentem formicae farris acervum cum populant.

fortuna 1. 'fortuna caeca' Ov. fast. 6, 576. Isid. orig. 8, 9, 94. — *fortuna* 2. Ov. ex. Pont. 4, 3, 31 haec dea non stabili,

quam sit levis, orbe fatetur; 2, 3, 56 stantis in orbe deae. Hier. com. in Isae. (M. 24 col. 229) fortunae cucurrit rota. — *fortuna 4.* Amm. Marc. 27, 11, 2 fortuna vehens praepetibus pinnis. — *fortuna 5.* CGIL. 5, 517, 5; 527, 9 (Ribb. trag.² p. 233) torper cito, ut Neleus; toppe fortunae commutantur hominibus. S. Landgraf, Wölfl. Arch. 9 (1896) S. 173. — *fortuna 6.* L. Accius v. 422 Ribb. trag.² fors dominatur. Cic. in Pis. 2, 4 Fors domina campi. Boeth. de cons. phil. II 1. p. 26, 55 (Peiper) Fortunae dominae; II 1. p. 27, 17 (Fortunam) dominam. Sclaven des Glücks nennt Euripides die Menschen. Vergl. Klussmann, Phil. 50 S. 573. — *fortuna 8.* Verg. Aen. 10, 111 sua cuique exorsa . . fortunam . . ferent: wie mans treibt, so gehts. — *fortuna 10.* 'fortunae filius': Glückskind. Hom. Il. Γ 182 ὦ μάκαρ Ἀρτεΐδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον. Verg. H. Lewy, N. Jahrb. f. Phil. 1892 S. 763. — *fortuna 12.* Carm. ep. 185 fortuna spondet multa multis, praestat nemini. App. sent. 324 R. fortuna multis nimium dat, nulli satis. Vergl. Buecheler, Rhein. Mus. 52 S. 398. — *fortuna 13.* App. sent. 236 R. fortuna caecat multos ut medicus malus.

frons 1. Nachtr. S. 28/29. Hier. ep. 54, 13 = reg. mon. (Migne 30 col. 337). Cic. or. 18, 60 = de orat. 3, 59, 221; in Pis. bei Gell. 13, 25 (24), 23. Apul. apol. 40, 492 in primori fronte animum gestare.

fucus 1. CGIL. 2, 73, 57 fuco ἐργόμωκος, di. ein Dunstmacher. Vergl. Buecheler, Rhein. Mus. 52 S. 393. — *fucus 2.* Sen. ep. 26, 5 sine strophis ac fucis.

fundus 3. Plaut. Curc. 36 dum ne per fundum saeptum faciat semitam.

funis 1. Hier. com. in Isae. 1 (M. 24 col. 45) ne longum funem traham.

gallus 1. Max. Plan. no. 264 (Rhein. Mus. 42) καὶ ὁ ἀλέκτωρ ἐν τῇ οἰκείᾳ κοπιᾷ ἰσχυρός ἐστίν. H. Lewy, Phil. 58 (1899) S. 81.

gerrae. Vergl. A. Sonny, Wölfl. Arch. 10 (1898) S. 377. Sittl, Gebärd. S. 100.

Graecus 1. 'Graecos leves' Hier. com. in Galat. (M. 26 col. 416). Isid. orig. 9, 2, 105; 6, 8, 7. — *Graecus 3.* Serv. zu Verg. Aen. 2, 106 artisque Pelasgae > hoc est malae, ut Plaut. (Asin. 199): Graeca mercamur fide.

habere 1. Sen. ep. 87, 17 qualia quisque habet, talis est.

harena 1. Hier. com. in Isae. 1 (M. 24 col. 53) quanta harena est in maris littoribus. Aug. ep. 93, 15 quorum multitudinem stellis caeli et harenae maris dominus comparavit. Anth. lat. 913, 1 ante . . et deerit Libycis putris harena vadis.

herba 2. 'herbam dare' CGIL. 6, 517. W. Kalb, Wölfl. Arch. 6 (1889) S. 398 citirt Verg. ge. 3, 498 atque immemor herbae victor equos, und Accius v. 444/5 Ribb. trag.².

Hercules 1. Nachtr. S. 9. Stat. Theb. 6, 458 (480) viribus Herculeis. Varro bei Serv. Aen. 8, 564 u. 11, 262 omnes qui

fecerant fortiter, Hercules vocabantur. Sen. Herc. Oct. 755 (P. u. R.) Herculeos toros. — *Hercules 2.* Apul. met. 3, 19, 208 istam virtutis adoriam ad exemplum duodeni laboris Herculei numerare, als 12. an die Seite stellen. Sen. Herc. fur. 1323 eat ad labores hic quoque Hercules labor. — *Hercules 4.* Rut. Nam. 1, 628 qui laxet nodos Amphitryoniadas.

hircus 1. Verg. eel. 3, 91 citirt Isid. orig. 1, 64, 30.

homo 2. Aug. ep. 104, 11 homo sum, nescio. — *homo 2**. Cic. Tusc. 3, 16, 34 humana humane ferenda. — *homo 6.* Cic. ad Att. 4, 15, 2 si vis homo esse, recipe te ad nos; 2, 2, 2 Ἡρόδοτος, si homo esset. — *homo 7.* Anth. lat. 322, 5 M. iam te non hominem vocabo, sed nimis plenam et patulam lagenam. (Anth. lat. 790 M. Bacchi pluentis cantharus (= Tiberius)). — *homo 9.* 'quot homines, tot sententiae' Hier. com. in eccles. 3 (M. 23, 3 col. 484).

honos. Mamert. paneg. 11, 1, 14 B. honorem onere pensare. Vergl. Wölfl. Arch. 8. S. 586.

hostis 1. Hier. com. in Ezech. (M. 25 col. 194) sententia saecularis est: 'dolus an virtus' e. q. s. Aug. (M. 40 col. 35) unde etiam illud a poeta dictum (Verg. Aen. 2, 390) prope iam proverbii consuetudinem obtinuit. — *hostis 2.* Nachtr. S. 29. Aug. ep. 73, 4 (= Hier. ep. 110, 4); 82, 31; 93, 4 (prov. 27, 6). Cic. Verr. 5, 71, 182 tacitae magis et occultae inimicitiae timendae sunt quam indictae atque apertae.

Hybla 2. Mart. 9, 11, 3 Hyblam quod sapit Atticosque flores.

hydra. Sen. ep. 113, 9 faciem animi nobis proponimus, qualis est hydrae multa habentis capita.

ignis 1. Cic. Phil. 11, 14, 37 ferro ignique minitantur; 13, 21, 48 igni ferroque. Verg. Aen. 4, 626 face ferroque; 10, 232 ferro flammaque. Iuv. 6, 624 haec poscit ferrum atque ignes. — *ignis 2.* Hier. com. in Isae. 1 (M. 24 col. 94) unius cuiusque opus quale sit, ignis probabit. Cic. pro red. in sen. 9, 23 amicitias igni perspectas. — *ignis 3.* Ov. trist. 4, 365 compescuit ignibus ignes. Coripp. Joh. 1, 340 restinguens ignibus ignem. Aug. de vit. er. (M. 32 col. 1460) incendium incendio superabat. — *ignis 6.* Sen. Phaedr. 708 te vel per ignes . . sequar.

Ilias. Prop. 2, 1, 14 longas condimus Iliadas.

immunis. 'immunem cives o. s.' CGIL. 6, 546 (= Isid. orig. 10, 141).

imperare. App. sent. 278 R. stultumst aliis imperare velle, qui haud possit sibi.

interere. Mit Ter. Phorm. 318 stimmt überein CGIL. 4, 99, 14 intrio infundo vel tute. Landgraf, Wölfl. Arch. 9 S. 387, 70 stellt die Glosse so her: . . velut tute <hoc intristi>.

iocus. Fronto p. 86, 4 N. ut verum sit, quod antiqui veteres dixerant: τοῦ αὐτοῦ εἶναι καὶ παίζειν καὶ σπουδάζειν.

Iones. Amm. Marc. 17, 9, 3 Iulianum Asianum appellans, Graeculum . .

Iuno. Hier. ep. 125, 16 = reg. mon. c. 9 (M. 30 col. 354).
Iuppiter 1. 'ab Iove pr.' Macr. so. 1, 17, 14. Cic. de re p. 1, 36, 56. Serv. Aen. 9, 624. — *Iuppiter* 5. Varro de serm. lat. 2 bei Gell. 12, 6, 2 Iovi ipsi noluit concedere. Prop. 2, 34, 18 rivalem possum non ego ferre Iovem.

labor 1. 'forsan et haec o. m. iu.' Macrob. 5, 11, 5. Sen. ep. 78, 15. Stat. Theb. 1, 4, 72 forsan et has . . meminisse iuvat.

labrum 1. Tib. 4, 1, 202 vel bene sit notus summo vel innerret in ore. — *labrum* 2. Hier. ep. 125, 14 = reg. mon. 28 (M. 30 col. 395). — *labrum* 5. Vergl. Crusius, Rhein. Mus. 46 S. 320.

labyrinthus. Hier. com. in Ezech. 14 (M. 25 col. 562) ingressus Oceanum et mysteriorum labyrinthum.

lapis 2. Aug. de lib. arb. 3, 1, 2 (M. 32 col. 1271) lapide stolidior. Aug. serm. 4, 21 (M. 38 col. 45) dicitur de homine absurdo et duro petra. Versio Palat. des Herm. Pastor sim. IX 5, 2 ut si quos lapides nugas invenerit, di. Dummköpfe. Vergl. Landgraf, Arch. 9 (1898) S. 227.

later. Isid. sent. 2, 13, 7 quasi si quis lavet laterem crudum, quem quanto magis eluerit, tanto amplius lutum fecit.

Latinus. Aug. de mor. Man. 2, 16, 39 (M. 32 col. 1362) Latine enim vobis dicam, et, ut dici assolet, multum est ad vos.

lex 1. App. sent. 314 R. leges bonae ex malis creantur moribus.

licet. Hier. ep. 121, 8 = CGIL. 5, 558, 44.

linea 1. Cic. ad Att. 4, 8^b, 4 τὴν ἕσω γραμμὴν teneam, di. die Mitte halten.

litterae 2. CGIL. 3, 39, 15 ars transfertur ab homine in hominem et propterea ars non moritur.

locus. Nachtr. S. 25 § 13. H. Lewy, Phil. 58 (1899) S. 86 no. 30.

lorus. Vergl. Babrius fab 172^a Crus. Buecheler, Rhein. Mus. 52 S. 394 vergleicht Donat. z. Ter. Eun. 105 plenus rimarum sum . . perfluo > vilis atque abiecta translatio. translata autem est ab aquario vase fictili.

lupus 3. Hor. od. 3, 18, 13 inter audaces lupus errat agnos. Verg. ecl. 8, 27 iungentur iam grypes equis. Sen. Phaedr. 580 et ora damis blanda praebent lupi.

lutum 5. Hier. com. in Isae. (M. 24 col. 174) ut aurum argentumque pro luto reputent. Isid. orig. 16, 6, 6 aurum pro luto haberetur. — *lutum* 6. Hier. ep. 107, 12 = reg. mon. 14 (M. 30 col. 366). — *lutum* 7. Hier. com. in Isae. (M. 24 col. 260) divitiarum luto; com. in Ierem. (M. 24 col. 1147) nos quasi pro brutis habent animantibus et vocant πηλουσιώτας (= ἀναίσθητος). Photius πηλὸς οὗτος ἀντὶ τοῦ ἀναίσθητος. Plaut. Cas. 114 ex steroulino effosse.

male. Zu 'male parta' vergleicht Crusius Phil. 53 Erg.-H. S. 17 Eur. Electr. 943 ὁ δ' ὄλβος ἄδικος . . ἐξέπτατ' οἴκων ua. mehr.

malum 1. Soph. Ai. 866 πόνος πόνῳ πόνον φέρει. — *malum 3.* Hier. com. in Isae. (M. 24 col. 276) in comparatione duorum malorum levius malum e. q. s. Quint. inst. 7, 4, 12 nam in comparatione malorum boni locum obtinet levius. — *malum 7.* Hier. ep. 125, 14 vitium vitio peccatumque peccato medicantur. Aug. ep. 167, 9 vitium vitio tollitur.

malus 3. Ter. Phorm. 555 una tecum *bona mala* tolerabimus.

Manlius. Gell. 9, 13, 20 ab hoc Tito Manlio . . imperia et aspera et immitia 'Manlia' dicta sunt.

mantica. Pers. 4, 24 citirt Hier. ep. 102, 2 (= Aug. ep. 68, 1).

manus 1. Hier. com. in Ezech. 2 (M. 25 col. 60) manibus pedibusque. Cic. ad fam. 4, 7, 2 lacertis et viribus pugnamus. de orat. 1, 57, 242 lacertis viribusque. Hor. sat. 1, 3, 101 unguibus et pugnibus. — *manus 6.* Veget. r. m. 4, 44 gladiis manu ad manum, ut dicitur, comminus dimicant; 3, 23; 1, 20 (Lang p. 23). Aug. adn. in Iob. (M. 34 col. 883) manu ad manum gladio verbi praesentes debellare cupiditates. — *manus 7.* Nachtr. S. 20 f. Ov. amor. 1, 2, 20 porrigimus victas ad tua iura manus. — *manus 10.* Cic. de off. 3, 17, 68 quatenus manu teneri possunt. — *manus 17.* Suet. Cal. 42 stipes plenis manibus ac sinu fundebat. Tib. 1, 5, 68 ianua sed plena est percutienda manu. — *manus 19.* Suet. Vitell. 7 libens ac supinis manibus exceptit velut dono deum oblatum. Vergl. Nachtr. S. 20.

mel 1. Aug. ep. 234, 3 scriptis tuis . . melle . . dulcioribus. Anth. lat. 471 R. cuius Cecropio pectora melle madent. — *mel 3.* Cic. ad Att. 5, 21, 4 in his γλυκύπικρον illud confirmas. (Sen. Agam. 610 heu quam dulce malum . . amor. Ov. amor. 2, 9, 26 dulce puella malum est.) — *mel 5.* Isid. sent. 2, 30, 5 (= 3, 26, 4) latent saepe venena circumlita melle verborum. — *mel 6.* 'litus melle gladius' Aug. ep. 82, 2 (= Hier. ep. 116, 2).

memor. Plaut Pseud. 940 memorem monet.

metere 1. Quint. inst. 5, 9, 5 nec fieri potest, ut ibi messis sit, ubi satum non est.

metiri. Hier. com. in Isae. (M. 24 col. 179) et scissis mensuram tui.

mimus. Vergl. O. E. Schmidt, Phil. 56 (1897) S. 552.

modus. Aug. de mor. Man. 2, 16, 44 (M. 32 col. 1364) adsit modus, quem in omni re dominari decet. Cic. de off. I bei Non. 29, 20 sicut in plerisque rebus mediocritas optima est.

Momus. Hor. sat. 2, 1, 76 hoc invita fatebitur usque invidia.

mors 1. 'stat sua cuique dies' Macrobr. 1, 16, 43; 5, 10, 4; 5, 16, 7. Non. 391, 32. Serv. Aen. 4, 696; 10, 467. — *mors 3.* Sen. Herc. Oet. 647 (P. u. R.) rarum est felix idemque senex.

mortuus 2. Plaut. Pers. 20 miquidem tu iam eras mortuos.

mos. Hier. com. in Galat. (M. 26 col. 471) corrumpunt bonos mores confabulationes pessimae.

mu, muttire. Nachtr. S. 22. 'palam muttire plebeio piculum est' stammt aus dem Telephus des Ennius (v. 286 Ribb.

trag.²⁾ bei Paul.-Fest. p. 144 M. Plaut. Men. 710 etiamne, impudens, muttire verbum unum audes? Petron. c. 61 nunc taces nec muttis. Plaut. Pers. 827 etiam muttis, impudens? Amph. 381 etiam muttis? Hier. com. in Philem. (M. 26 col. 746) ne mu quidem, ut dicitur, facere ausus. Vergl. W. Heraeus, Die Spr. d. Petron u. d. Glossen S. 15.

Mucius: ist zu streichen. Es handelt sich hier nicht um 'Hinz u. Kunz', sondern um zwei der bedeutendsten Rechtsgelehrten des alten Rom.

mulio, mulus. Mart. 10, 76, 9 mulio (= ἄμουσος); 1, 79, 4 agis mulas, gr. ὄνου βόσκειν. Vergl. Crusius, Unt. z. Her. S. 60. mula vom Manne, wie Plaut. Most. 878 iam hercle ire vis, mula, foras pastum?', ist starke Dosis von Beschimpfung. Vergl. Buecheler, Rhein. Mus. 52 S. 394.

multus 1. Gell. 9, 8 necessum esse, qui multa habeat, multis indigere.

munus. Nachtr. S. 27. Hier. com. in Eccles. (M. 23 col. 438) excaecant munera etiam sapientium oculos (= com. in Isae. 1 col. 57 = Deut. 16, 19).

mus 3. Rutil. Nam. itin. 1, 286 ff. Herond. 3, 75. Crusius, Unt. z. Her. S. 72. u. Fleck. Jahrb. 135 S. 248.

Musa 5. Nachtr. S. 25. Hier. praef. in Paralip. (M. 28 col. 1394) = adv. Rufin. 2, 27.

nasus 2. Zu 'michi anima in naso esse' vergl. Sittl, Gebärd. S. 46. Crusius, Rhein. Mus. 46. S. 319. Herond. 3, 3 ἄχρι ἢ ψυχῆ αὐτοῦ ἐπὶ χειλέων μόνον ἢ κακῆ λειψῆ.

naufragium 2. Hier. adv. Pelag. 1, 12 (M. 23 col. 705) metuere in tranquillitate naufragium.

navis. Hier. ep. 123, 16 (Otto S. XLV) = reg. mon. 4 (M. 30 col. 342).

necessitas 4. Hier. reg. mon. 30 col. 395 fac de necessitate virtutem.

Nestor 1. Ov. met. 15, 838 Pylios aequaverit annos. Stat. Theb. 5, 751 Pyliae nec fata senectae. — *Nestor 2*. Anth. lat. 106, 16 M. carmina . . Pylum vincere digna senem. Quint. 12, 10, 64 Homerus ex ore Nestoris dixit dulciorem melle profluere sermonem (Il. A 249).

nihil 1. Pers. 3, 83 citiren Isid. orig. 1, 58, 17. Serv. Verg. ge. 2, 49.

nimis. Hier. reg. mon. 13 (M. 30 col. 363) ne quid nimis.

nix 2. Hier. com. in Iob. 6 (M. 28 col. 670) velut nix cum calore dissolvitur.

nodus. Sen. ep. 117, 31 nodos nectis et solvis.

nomen 2. Cic. Verr. 2, 6, 18 (Verres) nomen . . omen.

noverca 1. Sen. Herc. fur. 111 facere si quicquam apparo dignum noverca. — Hygin. de mun. castr. 57 D. novercae iniqua loca, quae a prioribus novercae appellabantur. Vergl. Kempf, Rom. serm. castr. rel., Fleck. Jahrb. Suppl.-Bd. 26 S. 350 no. 21. W. Heraeus, Die röm. Soldatensprache, Arch. 12 (1902) S. 265.

nudus 1. Vergl. H. Lewy, Phil. 58 (1899) S. 82 no. 14.
nux 1. Hier. 58, 9 = reg. mon. c. 18 (M. 30 col. 377).
occasio. Publ. Syr. 446 R. occasio receptus difficile habet.
occipitium. Sen. de mort. Claud. 9, 2 homo quantumvis
 vafer, qui semper videt ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω.

oculus 1. Aug. de serm. Dom. i. m. 1, 13, 37 (M. 34 col. 1248) diligo eum ut oculos meos. — *oculus* 3. Ter. Eun. 740 oculi illi ilico ecfodientur, si . . . — *oculus* 7. Hier. praef. in Ezram (M. 28 col. 1473) clausis, quod dicitur, oculis mihi volunt maledicere.

oleum 2. Hier. com. in Ephes. (M. 26 col. 651) vinum adulescentulis declinandum, et non mittendum super flammam oleum.

omnis 3. Quint. inst. 5, 10, 21 in terra non omni generantur omnia.

opera 3. Ter. Heaut. 86 (Cic. ad fam. 7, 10, 4) aut consilio aut re iuvero.

os 3. CGIL. 5, 154, 37; 41, 3 sublitum dicitur, cui imposturae fiunt, . . vel qui non satis doctus est, ut si dicas, sublitum mihi est os.

os (ossis). Nachtr. S. 18. 'ossa ac pellis totus est' Non. 509, 11. Hier. reg. mon. c. 14 (M. 30 col. 368) ut ossibus vix haererem. Verg. ecl. 3, 102 vix ossibus haerent. Prop. 5, 5, 62 per tenues ossa sunt numerata cutes.

Pactolus. Pan. lat. 4, 16, 11 B. opibus aut Croesi aut ipsius, qui auro dicitur fluxisse, Pactoli.

palinodia. Hier. ep. 102, 1 = Aug. ep. 68, 1. Hier. ep. 67, 7 = Aug. ep. 40, 7.

par 1. Plin. ep. 4, 27, 6 est enim illud verissimum: γινώσκω ὅτι τοιοῦτός ἐστιν, ὁσπερ ἦδεται συνών. Apul. de dogm. Plat. 2, 22, 251 paria quippe a similibus non abhorrent. Cic. ad fam. 8, 8, 3 recte hoc par habet, von zweien, die sich gesucht und gefunden. Ov. fast. 3, 193 cum pare quaeque suo coeunt volucresque feraeque. Vergl. H. Lewy, Phil. 58 (1899) S. 83 no. 19. — *par* 3. Fronto p. 24 N. remuneratus est igitur a me mutuo, paria habet. — Sen. ep. 101, 7 nil differamus, cotidie cum vita paria faciamus, glatte Rechnung.

paupertas 3. Amm. Marc. 29, 1, 21 paupertatis metu vel in mare nos ire suadet Theognis (v. 175 ἦν (πενίην) δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς βαθυκῆτα πόντον). Hor. ep. 1, 1, 46 per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

pectus 4. Das Gegentheil von 'toto pectore' Apul. flor. 1, 9, 29 negligenter ac de summo pectore, oberflächlich.

pecunia 1.* Hor. ep. 1, 6, 37 regina pecunia; sat. 2, 3, 96 omnium rerum regina opulencia est. — *pecunia* 2. Naev. v. 116 Ribb. com.² cum argenti adest oratio, gr. χρυσοῦ λαλοῦντος πᾶς ἀπρακτεῖτω λόγος (Paroem. gr. II p. 727 no. 38 Gott.). Plaut. Asin. 525 verba blanda esse aurum rere?

pecus. Amm. Marc. 25, 8, 1 caedebantur ut pecora.

Penelope. Ov. trist. 5, 14, 36 Penelopea fides; 1, 6, 22 Penelopes esset fama secundae tuae.

pes 1. Nachtr. S. 20. Hier. com. in Tit. (M. 26 col. 728) ἀεροβατῷ καὶ περιφρονῷ τὸν ἥλιον (Aristoph. nub. 225): scando per aerem et pluris me novi esse quam solem. — *pes 4.* Aug. serm. 2, 2, 2 (M. 38 col. 28) putantes in via dei posse se uno pede ambulare. — *pes 8.* Tib. 2, 6, 14 quum bene iuravi, pes tamen ipse redit.

Phryx 3. Nachtr. S. 11. 'timidos Phr. omnes poetae lacerant' Serv. Aen. 1, 272. Hier. com. in Galat. (M. 26 col. 416). Verg. Aen. 9, 616 (Serv. Aen. 4, 215) o vere Phrygiae, neque enim Phryges. Warum die Bezeichnung als Weib, erklärt Servius aO.

pluma 2. Ov. met. 13, 796 mollior et cycni plumis et lacte coacto.

*plumbeus**.* Mart. 1, 99, 15 constemus tibi plumbea selibra.

poeta 1. Ov. amor. 3, 12, 41 fecunda licentia vatium. Mart. 9, 11, 13 poetae, quibus est nihil negatum. Vergl. Crusius, Phil. 46 (1888) S. 630 u. Rhein. Mus. 47 S. 71. Diphil. fr. 30 p. 549 K. ὡς οἱ τραγωδοὶ φασιν, οἷς ἐξουσία ἐστὶν λέγειν ἅπαντα.

porcus 1. Plaut. Men. 289 (bei Fest. 318, 12 M.) quibus hic pretiis porci veneunt sacres? Varr. r. r. 2, 1, 20; 4, 16 quanti sunt porci sacres? — *porcus 4.* 'cum porcis cum fiscina' citirt Serv. Verg. ge. 1, 266.

posse 2. Varro bei Non. 81, 9 (Riese p. 165, 6) qui pote plus, urget.

praeteritus. Nachtr. S. 28. Hier. com. in Ephes. (M. 26 col. 575) praeterita fieri infecta non possunt (= Aug. ep. 104, 7). Sen. de ira 1, 19, 7 revocari enim praeterita non possunt.

(Forts. folgt.)